
تاریخ و فرهنگ روستای خانقاه علیا

نویسنده
مهران رهنما خانقاه

سرشناسه	: رهنما خانقاه، مهران، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ و فرهنگ روستای خانقاه علیا / نویسنده مهران رهنما خانقاه.
مشخصات نشر	: تهران: قیطاسی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۸ ص: عکس.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۸۳۶-۸-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: خانقاه علیا (نمین)
مورخ	: Khanqah Olya (Iran)
ردی کنگره	: DSR ۲۰۸۵ / الف ۷۷٫۹ ۱۳۹۷
ردی دیوبی	: ۹۵۵/۳۱۵
شماره کتابخانه	: ۵۵۲۸۵۹۴

❖ نام کتاب :	تاریخ و فرهنگ روستای خانقاه علیا
❖ مؤلف :	مهران رهنما خانقاه
❖ حروفچینی و صفحه آرایی :	انتشارات قیطاسی
❖ طراح جلد :	زینب رحمانی
❖ نوبت چاپ :	پاپ اول
❖ ناشر :	انتشارات قیطاسی
❖ تیراژ :	۲۰۰۰ نسخه
❖ قیمت :	۳۰۰۰ تومان
❖ شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۸۳۶-۸-۰

تلفن: ۰۹۱۲۶۰۳۱۷۹۷-۰۶۶۴۸۷۵۱۸

gheitasi_14@yahoo.com

۱۱	مقدمه استاد خسرو معتضد
۱۵	زندگی نامه مختصر من
۱۹	خانقاه قدیم
۲۱	بیشگفتار مؤلف

فصل اول: تاریخ و موقعیت جغرافیایی روستا

۲۷	موقعیت جغرافیایی روستا
۲۸	جایگاه امام شافعی
۲۹	واژه خانقاه
۳۲	پیدایش خانقاهها
۳۲	محل خانقاهها
۳۳	نقش آرامگاههای پیران در مکان خانقاه
۳۵	انواع ساکنان خانقاه
۳۵	رابطه صوفیان با افراد اجتماع
۳۶	درجات متصوفان
۳۷	شیخ - پیر - پیرانار اصطلاح عرفان
۳۸	پیر و بابا (لقب و عناوین مشایخ طریقت)
۳۸	ضرورت پیر برای مرید
۳۹	وجود پیران ضرورت در منطقه
۳۹	۱- پیر بدرالدین
۴۰	۲- پیر بابا روضه
۴۱	۳- پیرلنک
۴۲	تربیت
۴۵	مسجد جامع روستا
۴۷	وجه نامگذاری خانقاه علیا

۵۰	آثار تقسیم اراضی در روستا
۵۰	محور اصلی انقلاب سفید، اصلاحات ارضی بود
۵۰	اصلاحات ارضی
۵۱	تقسیم اراضی
۵۳	اصلاحات ارضی از زبان محمد رضا شاه
۵۵	تأسیس دهیار
۵۵	آبر آشامیدنی
۵۶	تأسیس مدرسه در روستا
۵۷	تأسیس راه روستا

فصل دوم: فرهنگ (آداب و رسوم)

۶۱	الف) فرهنگ
۶۱	۱- نژاد
۶۱	۲- دین
۶۱	۳- زبان
۶۲	۴- لباس
۶۲	ب) آداب و رسوم
۶۲	۱- عید نوروز
۶۵	۲- عروسی
۶۷	۳- شب نستی
۶۷	۴- تعاون و همیاری
۶۹	۵- ماه محرم
۷۰	مراسم تاسوعا
۷۰	عاشورای حسینی
۷۳	سوم امام حسین (ع)

فصل سوم: گیاهان دارویی و خواص آن

۷۷	گیاهان دارویی.....
۷۷	۱- گل پر.....
۷۸	۲- گل ختمی.....
۷۹	۳- گل گاوزبان (گوی زبان).....
۸۰	۴- بابونه.....
۸۱	۵- اویشن کوهی (کهنک اوتی - آس بویه).....
۸۳	۶- گل بنفشه کوهی.....
۸۴	۷- گل سرخ.....
۸۵	۸- بومبی (ارپوز).....
۸۶	۹- سوسن جلجراغ.....

فصل چهارم: آشنایی با چهره‌های علمی، فرهنگی، مذهبی و ورزشی

۹۱	چهره‌های علمی - فرهنگ.....
۹۱	دکتر بهیور یوسفی.....
۹۲	دکتر کیوان امیرشاهرخی.....
۹۲	دکتر شهرام شاهرخی خانقاه.....
۹۳	حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ ابوالفضل.....
۹۴	ملا علی عبادی.....
۹۵	شیرعلی اسحق.....
۹۶	آیت‌الله سید ابراهیم حاتمی.....
۹۷	بخشی از موقوفات آیت‌الله سید ابراهیم حاتمی.....
۹۹	انوش جعفری فرزند طالب.....
۱۰۱	دکتر مهاجری‌ها.....
۱۰۲	دکتر شهرداد عبداللهی فرزند یدالله.....
۱۰۴	ابراهیم ایرانخواه معروف به ملا ابراهیم.....
۱۰۵	محمد هاشم اسحق خانقاه.....
۱۰۷	ظہیر شاهرخی.....

۱۰۹	شاهین بهزادی
۱۱۰	امیر عباس رهنما
۱۱۱	الله وردی خدایی
۱۱۲	بهنام خدایی

فصل پنجم: مناطق توریستی و گردشگری روستا

۱۱۵	۱- تال دله (سافلا دره)
۱۱۶	۲- گلد حیران
۱۱۸	۳- جنگل فشره
۱۱۹	چشمه ها و بدهای روستا

فصل ششم: شهیدای روستای خانقاه علیا

۱۲۳	شهید فریدون قاسمی
۱۲۴	شهید جانباز شمس الدین عبداللہ
۱۲۵	شهید جانباز دانیال محمدی فرزند علی
۱۲۵	شهید جانباز محمد رحمت خدایی فرزند سلام
۱۲۶	شهید همیشگی باب
۱۲۸	شهید سیدال بکر محمد رهنما خانقاه فرزند بهنام
۱۲۹	شهید کندیست
۱۳۱	از خانقاه دله ۹۰
۱۳۱	نگنه آخر
۱۳۱	منابع
۱۳۷	دیگر آثار مؤلف
۱۳۷	آثار در حال تألیف

پیشگفتار مؤلف

آن که در تاریخ به ذهن متبادر می‌شود، بیان امانتدارانه گذشته و گذشته‌ان است.

در این اثر نوشتیم تا گذشته زادگاهم را در حد بضاعت نگاشته و بر فرزندان و آیندگان زادگاهم که به یقین روزی جویای گذشته و گذشتگان خویش خواهند بود، تقدیم را یا اگر چه قدمت این روستا را برخی ۲۰۰ الی ۲۵۰ ساله که با آمدن شاهرح بیگ^۱ بیان می‌کنند اما حقیقت به نظر نگارنده فراتر از این بوده و قدمت این روستا خیلی بیشتر از ۲۵۰ سال بوده و به قبل از شاهرح بیگ می‌رسد.

در سی و پنجمین بهار عمرم مفتخر و شگفتانگیز حضرت حقم که مؤلف بیش از ده عنوان کتاب بوده و ده‌ها عنوان مقاله که در روزنامه و مجلات کشوری به چاپ می‌رسند، هستم. اما همواره دغدغه‌ای علاقه‌مند در دل و جان داشتم که قدمی هر چند کوچک برای زادگاهم بردارم که ترقیه یار شد. در سفر اخیر به روستا عزم خویش را جزم کردم تا تاریخ روستایم را به رشته تحریر درآورم. در این اثر کوشیدم به چند نکته توجه ویژه داشته باشم،

۱. خانقاه مربوط به دوران صفوی می‌باشد که شیخ صفی‌الدین اردبیلی در قرن هفتم می‌زیسته (۶۵۰ - ۷۳۵ هـ) سنگ‌نوشته‌هایی نیز در تربت و مسجد جامع وجود دارد که نشانگر قدمت زیاد است مثل شعری که مربوط به دوران انوشیروان بوده است.

نخست اینکه همدلی را بر تفرق و جدایی ترجیح داده و از نقطه نظرات همه اهالی نهایت بهره را ببرم؛ زیرا تاریخ و آینده هر دیاری فارغ از هر قوم و قبیله‌ای متعلق به همه اهالی آن دیار است. براین اساس و مبانی فکری هرگز قومی و قبیله‌ای به موضوع نیندیشیدم. باور دارم که اختلاف افکنی دسیسه و حیل شیطان برای جدایی انسان‌ها از هم بوده است.

در نگارش این کتاب به منابع اصلی و اساتید بزرگ تاریخ همچون استاد خردمعتضد مراجعه و بهره بردم.

به وقایع مهمی همچون اصلاحات ارضی اگر چه مربوط به سیاست کنی محمدرضا شاه بوده می‌باشد. این روستا نیز خاطرات و اثراتی از آن دوران بر جای مانده است و به همین دلیل در صفحه تاریخ را از تاریخ این روستا حذف کرد. حقیر با مراجعه به منابع و کتب در موضوع انقلاب سفید و همچنین گفتگو با بزرگان و ریش سفیدان این روستا و دیگر روستاهای همجوار این قسمت تاریخ را وسواس گونه تشریح نمودم.

در قسمت‌های دیگری از تاریخ روستا به موضوع گیاهان دارویی و آب‌های درمانی و آثار تاریخی و باستانی و فرهنگی نیز پرداختم.

آنچه به نظر نگارنده در این روستا مهم آمد و با تأسف می‌باشد غفلت اهالی و مسئولین قرار گرفته، بنا و آثار تاریخی و عرفانی این دیار را به محله تربت (خاک) است. معمولاً شخصی را در جایی دفن کنند، خاک او را تربت نیز می‌گویند و سنگ‌های تاریخی که برخی به سرقت رفته است، و این ترفیت در این روستا همواره بوده و هست که محل آمد و شد انسان‌هایی از نقاط دور باشد به شرط آنکه در درجه نخست اهالی و در مرتبه بعد مسئولین کمر همت بسته و در معرفی این روستا در سطح کشور و جهان بکوشند و به یقین برکات مادی و معنوی به دنبال خواهد داشت.

در این نگارش از راهنمایی‌ها و مشاوره‌های دلسوزانه و مهربانانه گاه چندین ساعته حضوری و تلفنی مورخ و نویسنده بنام معاصر جناب استاد خسرو معتضد نهایت بهره را بردم که از این طریق ارادت خویش را به ایشان ابلاغ و توفیق روز افزون و عمر با عزت برایشان از خداوند بزرگ مسئلت دارم به امید روزی که مشاهده آثار بیش از پیش این استاد فرزانه در تبیین فرهنگ و تاریخ کشور عزیزمان ایران باشیم. و همچنین از برادر و دوست عزیزم، جناب آقای اکبر امیرشاهرخی که نهایت همکاری را در تالیف این اثر بذول داشتند، سپاسگزاری نموده و از خداوند برایشان توفیقات روز افزون نواهانم.

این کتاب شامل شش فصل می‌باشد:

۱. تاریخ و موقعیت جغرافیایی

۲. فرهنگ

۳. گیاهان دارویی و خواص آن

۴. چهره‌های علمی و فرهنگی و مذهبی و ...

۵. مناطق توریستی و گردشگری

۶. شهدای روستا